

Dėl privalomo finansinių ataskaitų audito nuostatų pagal Finansinių ataskaitų audito ir kitų užtikrinimo paslaugų įstatymą taikymo

Finansinių ataskaitų audito ir kitų užtikrinimo paslaugų įstatymas (toliau – FAAUPI) įsigaliojo 2024 m. liepos 1 d. ir šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje¹ nustatytos sąlygos, kai metinių finansinių ataskaitų auditas yra privalomas. FAAUPI 3 straipsnio 2 dalyje nurodyti juridinių asmenų, kurie privalo rengti finansines ataskaitas pagal jų veiklą reglamentuojančius įstatymus² (toliau – juridiniai asmenys), rodiklių dydžiai, pagal kuriuos nustatomas finansinių ataskaitų audito privalomumas rengiant finansines ataskaitas pradedant 2024 m. sausio 1 d. ar vėliau prasidedančiais ataskaitiniais laikotarpiais.

Atsižvelgdami į tai, kad įsigaliojus FAAUPI Finansų ministerija gauna paklausimų dėl šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalies nuostatų, susijusių su privalomu finansinių ataskaitų auditu, teikiame paaiškinimus:

Dėl finansinių metų, kuriems (ne) taikomos nuostatos:

- juridinio asmens finansiniai metai **sutampa** su kalendoriniais metais – finansinių ataskaitų auditas yra privalomas, kai jis rengdamas finansines ataskaitas už finansinius metus, prasidedančius 2024 m. sausio 1 d., 2024-12-31 atitinka bent vieną iš 2 sąlygų, nurodytų FAAUPI 3 straipsnio 2 dalyje;

- juridinio asmens finansiniai metai **nesutampa** su kalendoriniais metais – finansinių ataskaitų auditas yra privalomas, kai jo rodikliai rengiant finansines ataskaitas už finansinius metus, prasidėjusius prieš 2024 m. sausio 1 d., viršija iki 2024 m. birželio 30 d. galiojusius: Įmonių atskaitomybės įstatymo (toliau – ĮAI) 24 straipsnio 2 dalyje nustatytus dydžius; jei vertinamas viešosios įstaigos finansinių ataskaitų audito privalomumas – Viešųjų įstaigų įstatymo 22 straipsnio 8 dalyje³ nustatytas sąlygas, LPFI 11 straipsnio 7 dalyje⁴ nustatytus kriterijus. FAAUPI 3 straipsnio 2 dalyje nustatytos sąlygos taikomos nustatant, ar finansinių ataskaitų auditas juridiniam asmeniui yra privalomas rengiant ataskaitas pradedant 2024 m. sausio 1 d. ar vėliau prasidedančiais finansiniais metais.

¹ 1) ne mažiau kaip 2 rodikliai paskutinę finansinių metų dieną viršija šiuos dydžius:

- **balanse nurodyto turto vertė** – 2 500 000 eurų;

- **įmonių pardavimo grynosios pajamos arba pelno nesiekiančių juridinių asmenų pajamos per ataskaitinius finansinius metus** – 4 500 000 eurų.

- **vidutinis metinis darbuotojų skaičius**, apskaičiuotas finansų ministro nustatyta tvarka¹, per ataskaitinius finansinius metus – 50 darbuotojų;

2) **gautas finansavimas iš valstybės ir (arba) savivaldybės (savivaldybių) biudžeto (biudžetų) ir (arba) gauta arba panaudota parama** per ataskaitinius finansinius metus viršija 500 000 eurų.

² išskyrus biudžetines įstaigas

³ 8. Viešosios įstaigos metinių finansinių ataskaitų auditas atliekamas, kai tenkinamos bent dvi iš šių sąlygų:

1) viešoji įstaiga pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą priskiriama prie viešojo sektoriaus subjektų ir jos veikla ne mažiau kaip 50 procentų finansuojama iš valstybės ir (arba) savivaldybės (-ių) biudžeto (-ų);

2) paskutinę finansinių metų dieną finansinės būklės ataskaitoje nurodyto viešosios įstaigos turto vertė viršija 1 800 000 eurų;

3) viešosios įstaigos pajamos per ataskaitinius finansinius metus viršija 3 500 000 eurų.

⁴ 7. Fondo metinių finansinių ataskaitų auditas turi būti atliekamas, kai fondas tenkina bent vieną iš šių kriterijų:

1) fondas valdo neliečiamąjį kapitalą;

2) fondą kontroliuoja akcinė bendrovė, uždaroji akcinė bendrovė, kurių akcijos ar dalis akcijų, suteikiančių daugiau kaip 1/2 visų balsų šių bendrovių visuotiniame akcininkų susirinkime, priklauso valstybei ir (arba) savivaldybei nuosavybės teise.

Juridinių asmenų metinių finansinių ataskaitų audito sąlygų taikymo pavyzdžiai:

Juridinio asmens finansiniai metai	Praėjęs metinis ataskaitinis laikotarpis		Teisės akto, kuriuo vadovaujama, nuoroda
	Finansinių metų pradžia	Finansinių metų pabaiga	
Sutampa su kalendoriniais metais	2024-01-01	2024-12-31	FAAUPI 3 str. 2 d.
Nesutampa su kalendoriniais metais	2023-09-01	2024-08-31	ĮAĮ, VŠĮ, LPFĮ nes finansiniai metai prasidėjo anksčiau nei 2024-01-01
Nesutampa su kalendoriniais metais	2024-09-01	2025-08-31	FAAUPI 3 str. 2 d.

Dėl FAAUPI 3 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytu pajamu kriterijaus taikymo pelno nesiekiantiems juridiniams asmenims

Paaškiname, kad vertinant pelno nesiekiančių juridinių asmenų atitiktį FAAUPI 3 straipsnio 2 dalies 1 punkto metinio finansinių ataskaitų audito atlikimo sąlygai, turi būti vertinamos visos jų pajamos. Primename, kad pelno nesiekiančių juridinių asmenų pajamos suprantamos kaip gauta, gaunama arba gautina ekonominė nauda už paslaugų teikimą, prekių ir paslaugų pardavimą per ataskaitinį laikotarpį arba išipareigojimų sumažėjimas, dėl ko padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus dalyvių įnašus¹, todėl reikėtų vertinti visas veiklos rezultatų ataskaitos straipsnyje „Pajamos“ rodomas pajamas, t. y. pardavimo pajamas, finansavimo pajamas ir kitas pajamas.

Dėl FAAUPI 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto finansavimo, paramos kriterijaus sampratos ir taikymo pelno (ne) siekiantiems juridiniams asmenims

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 2 straipsnio 6 punktu, finansavimą gali gauti asignavimų valdytojai, valstybės ir savivaldybių biudžetinės įstaigos ir kiti subjektai (kuriems galimybė gauti biudžeto lėšų numatyta jų veiklos sritį reglamentuojančiuose įstatymuose, vadovaujantis Strateginio valdymo įstatymu priimtuose Vyriausybės nutarimuose, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymu priimtuose Vyriausybės nutarimuose, kuriais viešosioms įstaigoms suteikiami viešojo administravimo įgaliojimai, arba vadovaujantis tiesiogiai taikomais Europos Sąjungos teisės aktais ir tarptautinėmis sutartimis priimtuose Vyriausybės nutarimuose, kuriais nustatoma Europos Sąjungos ar kitos tarptautinės finansinės paramos, teikiamos Lietuvos Respublikai, administravimo tvarka) programų išlaidų apmokėjimui iš valstybės išdo ir savivaldybių išdų sąskaitų.

Paramą juridiniai asmenys gali gauti:

- pelno nesiekiantys juridiniai asmenys vadovaujantis Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo 7 straipsnio 1 dalimi, paramos gavėjais gali būti Lietuvos Respublikoje įregistruoti šie pelno nesiekiantys subjektai: labdaros ir paramos fondai; biudžetinės įstaigos; asociacijos; viešosios įstaigos; religinės bendruomenės, bendrijos ir religiniai centrai; tarptautinių visuomeninių organizacijų skyriai (padaliniai); kiti juridiniai asmenys, kurių veiklą reglamentuoja specialūs įstatymai ir kurių veiklos tikslas nėra pelno siekimas, o gautas pelnas negali būti skiriamas jų dalyviams;

- pelno siekiantys juridiniai asmenys, gaudami dotacijas (subsидijas). 21-ojo verslo apskaitos standarto „Dotacijos ir subsidijos“ 6 punktą nustato, kad dotacija (subsidija) įmonei – valstybės ar savivaldybės institucijos teikiama tikslinė parama įmonei, jei ji anksčiau įvykdė arba ateityje įvykdys paramos teikėjos nustatytas sąlygas. 20-ojo tarptautinio apskaitos standarto „Valstybės dotacijų

apskaita ir informacijos apie valstybės paramą atskleidimas“ 3 dalyje nustatyta, kad valstybės dotacija – valstybės institucijos pervedami ištekliai subjektui, kuris praėityje atitiko arba ateityje atitiks tam tikras sąlygas, susijusias su pagrindine subjekto veikla, paremti. Apibendrinant pastebėtina, kad pelno siekiančių juridinių asmenų gaunamos dotacijos (subsидijos) yra tikslinė parama, dėl to vertinant įmonės atitiktį privalomo audito kriterijams, nurodytiems FAAUPI 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte, turi būti vertinama įmonės gauta parama (dotacijos, subsidijos forma).

Paaiškiname, kad pagal FAAUPI 3 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatą turėtų būti vertinama:

- per ataskaitinius finansinius metus **gauto finansavimo ir gautos paramos** suma

arba

- per ataskaitinius finansinius metus **panaudotos paramos** suma.

Taip pat paaiškiname, kad gautos paramos ir panaudotos paramos sumos nėra sudedamos – jos vertinamos atskirai. Finansavimo ir paramos sumos vertinamos nepriklausomai nuo jų šaltinių skaičiaus.

Dėl FAAUPI 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto gauto finansavimo ir gautos, panaudotos paramos kriterijų vertinimo

Pateikiame 5 pavyzdines situacijas, kaip turėtų būti įvertinama, ar juridinis asmuo tenkina FAAUPI 3 straipsnio 2 dalies 2 punkto sąlygą ir dėl to yra privalomas jo finansinių ataskaitų auditas:

	Pavyzdinė situacija	Ar finansinių ataskaitų auditas yra privalomas pagal FAAUPI 3 straipsnio 2 dalies 2 punktą?	Pastaba / argumentai
1.	Juridinis asmuo 2024 m. gavo 300 000 eurų paramos, tais pačiais metais visą ją (300 000 eurų) panaudojo.	Ne	Nei gauta, nei panaudota parama neviršijo 500 000 eurų (gauta parama sudarė 300 000 eurų, panaudota – 300 000 eurų).
2.	Juridinis asmuo 2024 m. gavo 300 000 eurų paramos, tais pačiais metais visą ją (300 000 eurų) panaudojo. Iš kito šaltinio gavo dar 250 000 eurų paramos, panaudojo 100 000 eurų.	Taip	Gauta parama viršijo 500 000 eurų (sudarė 550 000 eurų).
3.	Juridinis asmuo 2024 m. panaudojo 400 000 eurų ankstesniais metais gautos paramos. Papildomai iš kito šaltinio 2024 m. gavo 200 000 eurų paramos ir jos nepradėjo naudoti.	Ne	Nei gauta, nei panaudota parama neviršijo 500 000 eurų (gauta parama sudarė 200 000 eurų, panaudota – 400 000 eurų).
4.	Juridinis asmuo 2024 m. iš valstybės biudžeto gavo 400 000 eurų finansavimo. Iš kito šaltinio gavo 200 000 eurų paramos ir jos nepradėjo naudoti.	Taip	Finansavimo ir gautos paramos bendra suma viršijo 500 000 eurų (sudarė 600 000 eurų).
5.	Juridinis asmuo 2024 m. iš valstybės biudžeto gavo 400 000 eurų finansavimo Taip pat 2024 m. panaudojo 200 000 eurų ankstesniais metais gautos paramos.	Ne	Finansavimo suma neviršijo 500 000 eurų (sudarė 400 000 eurų) ir panaudotos paramos suma neviršijo 500 000 eurų (sudarė 200 000 eurų)

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad specialiuosiuose juridinių asmenų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose⁵ gali būti nustatyti kiti reikalavimai juridiniams asmenims dėl finansinių ataskaitų audito atlikimo.

⁵ Labdaros ir paramos fondų įstatymo 11 straipsnio 7 dalyje – Be Finansinių ataskaitų audito ir kitų užtikrinimo paslaugų įstatyme nurodytų sąlygų, fondo metinių finansinių ataskaitų auditas turi būti atliekamas, kai fondas tenkina bent vieną iš šių kriterijų:

- 1) fondas valdo neliečiamąjį kapitalą;
- 2) daugiau kaip 1/2 fondo dalininkų balsų visuotiniame dalininkų susirinkime turi akcinė bendrovė, uždaroji akcinė bendrovė, kurių akcijos ar dalis akcijų, suteikiančių daugiau kaip 1/2 visų balsų šių bendrovių visuotiniame akcininkų susirinkime, priklauso valstybei ir (arba) savivaldybei nuosavybės teise.